

При виявленні у поліцейського, який пройшов профілактичний медичний огляд, хвороб, що є протипоказанням до виконання робіт, розладів психіки та поведінки, що можуть визначити їх непридатність до подальшої служби, керівнику органу поліції направляється інформація про поліцейського, який за станом здоров'я потребує направлення на огляд до медичної комісії закладу охорони здоров'я МВС для визначення його придатності до подальшої служби (п. 7 розд. III, п. 7 розд. IV, п. 7 розд. V Порядку проходження комплексного медичного огляду (диспансеризації) поліцейськими [4]).

Отже, правом на інформацію про стан здоров'я при відборі, підготовці та проходженні служби співробітниками Національної поліції України, крім таких осіб, володіє також і Міністерство внутрішніх справ України в особі керівників органів поліції, які мають похідне право на інформацію про стан чужого здоров'я в силу свого спеціального правового становища, чи в інших випадках та у формі й обсязі, передбачених чинним законодавством.

Список бібліографічних посилань

1. Цивільний кодекс України : наук.-практ. комент. : у 2 ч. Ч. 1 / за заг. ред. Я. М. Шевченко. Київ : Ін Юре, 2004. 692 с.

2. Про затвердження Положення про організацію первинної професійної підготовки поліцейських, яких вперше прийнято на службу в поліції : наказ МВС України від 16.02.2016 № 105 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0576-16> (дата звернення: 06.11.2017).

3. Про Національну поліцію : закон України від 02.07.2015 № 580-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 40–41. Ст. 379.

4. Про затвердження Порядку проходження комплексного медичного огляду (диспансеризації) поліцейськими : наказ МВС України від 10.12.2015 № 1561 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1663-15> (дата звернення: 06.11.2017).

Одержано 07.11.2017

УДК 372.834

Тетяна Єгорівна МУРАХОВСЬКА,

кандидат юридичних наук,

старший викладач кафедри теорії та історії держави і права факультету № 1

Харківського національного університету внутрішніх справ;

ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-4832-8238>

РОЛЬ КУРСУ ТЕОРІЇ ДЕРЖАВИ І ПРАВА В ПІДГОТОВЦІ КАДРІВ ПОЛІЦІЇ

Реформування правоохоронної системи – це складний та багатогранний процес, що вимагає детального наукового підходу для удосконалення системи підготовки правоохоронців-професіоналів. У період формування правової держави головним завданням вищої школи зі специфічними умовами навчання є підвищення якості підготовки поліцейських кадрів. Без основного та фундаментального курсу – курсу теорії держави і права неможливо належним чином засвоїти спеціальні та галузеві юридичні дисципліни.

Теорія держави і права є базовою фундаментальною дисципліною, яку повинні вивчати всі правоохоронці, а не виключно майбутні юристи. Не засвоївши основних закономірностей і загальних понять про державу і право, не можна підготувати кваліфікованого правоохоронця з високим рівнем правової свідомості та правової культури. Теорія держави і права є основою системи правових знань, що необхідні правоохоронцю, крім того вона навчає мислити системно, логічно, формує правове мислення та вчить узагальнювати. Теорія держави і права здатна цілісно надавати інформацію. З її допомогою можна сформулювати уявлення не тільки про окремі прояви і аспекти державно-правових явищ, а й про державно-правову дійсність в цілому, тобто можна побачити не тільки краплину води, а й річку.

Теорія держави та права знайомить майбутніх поліцейських з основними категоріями юриспруденції, надаючи логічно завершену систему понять, які лежать в основі галузевих, спеціальних та інших юридичних наук. Основи тлумачення норм права, які закладає теорія держави і права, слугують однозначності та правильності правозастосовної діяльності.

Сучасні реформи передбачають практичну направленість фахової підготовки курсантів вищих навчальних закладів зі специфічними умовами навчання. Хоча слід зауважити, що теорія – це «концентрована» практика. Теорія являє собою сукупність висновків, що відображають риси різних явищ та зв'язки між явищами дійсності. Звичайно необхідно викладати фундаментальні теоретичні дисципліни, але слід дещо корегувати методику викладання [3, с. 205–207]. Майбутнє якісної підготовки поліцейських кадрів за умілим поєднанням теорії та практики.

Основними завданнями поліції є забезпечення публічної безпеки і порядку; охорона прав і свобод людини, інтересів суспільства і держави; протидія злочинності. Належне виконання кожного з таких завдань передбачає наявність у поліцейського юридичних знань та умінь, фундамент яких закладає саме теорія держави та права.

Більшість українських учнів у межах шкільної програми вивчають основи правознавства, а поліцейський, як і будь-який інший правоохоронець, повинен мати вищий за середньостатистичний рівень юридичних знань. У іншому випадку неможливо буде підтримувати високий професіоналізм, авторитет та належний рівень довіри і поваги до поліцейського.

Історія правоохоронних органів доводить, що вже не одне століття з метою підвищення якості поліцейських кадрів держава намагається надати поліцейському саме юридичних знань. Так, з утворенням Міністерства внутрішніх справ у 1802 році значно зросла роль права в діяльності поліції. Усе більш затребуваними ставали саме професійно підготовані кадри. На той час існував безпосередній зв'язок між освітою і державною службою, що було закріплено у нормативно-правовому акті («Попередні правила народної просвіти» від 24.01.1803). Для службовців поліції почали видавати збірки нормативних документів, що стосуються діяльності поліції, за якими поліцмейстерам, приватним приставам ставилось в обов'язок навчати своїх підлеглих [6, с. 8].

У 1913 році МВС дореволюційної Росії розробило та затвердило єдину програму для усіх шкіл поліцейських урядників, що складалась із двох розділів – правового та спеціального. Наприклад, відповідно до циркуляра МВС від 7 травня 1913 року № 14532 розклад занять за годинами передбачав вивчення законодавства протягом 6 годин на тиждень, розшуковій справі, стройовій підготовці та іншим дисциплінам відводилось по 2 години [6, с. 14]. Більшість науковців при характеристиці знань, умінь та навичок, які повинен мати поліцейський першими називають знання законодавства [5, с. 238], а саме теорія закладає основи таких знань.

У світі існують різноманітні системи професійної підготовки кадрів поліції [4, с. 8–13]. Так, у Швеції вимога до вищої освіти поліцейських є обов'язковою, в університеті відбувається базова підготовка поліцейських, яка передбачає вивчення правознавства [2, с. 73]. Слід враховувати прогресивний зарубіжний досвід та, виходячи із реалій суспільного буття нашої держави, будувати власну систему професійної освіти поліцейських. Вбачається корисним та необхідним викладання теорії держави і права та окремої дисципліни – юридичної деонтології на кожному етапі підготовки та перепідготовки поліцейських кадрів з урахуванням рівня підготовки. Від рівня підготовки чи перепідготовки поліцейських кадрів повинен залежати обсяг курсу, його складність.

Підготовка кадрів Національної поліції повинна бути заснована на міжнародних стандартах з урахуванням національних особливостей правової системи, суспільного розвитку та історично сформованих традицій підготовки кадрів. Міжнародні «стандарти в галузі забезпечення прав людини націлені на забезпечення розуміння і дотримання усіма співробітниками поліції прав і основних свобод людини» [1, с. 244].

Боротьба зі злочинністю вимагає професіоналізму. Поліцейський є правоохоронцем, тому окрім спеціальних знань, умінь та навичок повинен достеменно знати право. Незнання основних прав і свобод чи юридичних процедур загрожує свавіллям та беззаконням.

Знати, розуміти, вірно застосовувати, любити та охороняти право, мати можливість удосконалювати його – ось чому вчить теорія держави та права, і без чого діяльність правоохоронця не буде відповідати вимогам правової держави.

Список бібліографічних посилань

1. Ганзицька Т. С. Міжнародні стандарти в системі підготовки персоналу Національної поліції // Світовий досвід підготовки кадрів поліції та його впровадження в Україні : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (Дніпропетровськ, 17 берез. 2016 р.). Дніпропетровськ : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2016. С. 244–245.

2. Ламаш І. В. Поліцейська освіта в Швеції // Особливості підготовки поліцейських кадрів в умовах реформування системи МВС України : зб. матеріалів І міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 20 трав. 2016 р.). Харків : ХНУВС, 2016. С. 71–75.

3. Мураховська Т. Є. Сучасні особливості викладання теорії держави і права // Актуальні питання організації та розвитку наукової, науково-технічної й науково-педагогічної діяльності в Україні : зб.

тез за матеріалами Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф. (м. Київ, 30 серп. 2016 р.). Київ : ДНДІ МВС України, 2016. С. 205–207.

4. Сокурено В. В. Особливості професійного навчання працівників поліції в сучасних умовах: закордонний досвід та можливості його використання в Україні // Особливості підготовки поліцейських кадрів в умовах реформування системи МВС України : зб. матеріалів І міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 20 трав. 2016 р.). Харків : ХНУВС, 2016. С. 8–13.

5. Солдатенко О. А. Професійна підготовка кадрів поліції // Світовий досвід підготовки кадрів поліції та його впровадження в Україні : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (Дніпропетровськ, 17 берез. 2016 р.). Дніпропетровськ : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2016. С. 236–238.

6. Харківський національний університет внутрішніх справ : ювілей. вид. / під заг. ред. С. М. Гусарова. Харків, 2015. 352 с.

Одержано 06.11.2017

УДК 347.73

Марина Олексіївна НАСТЕНКО,

аспірант кафедри правового забезпечення

господарської діяльності факультету № 6

Харківського національного університету внутрішніх справ;

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4826-5799>

ФІНАНСОВА ПОЛІЦІЯ ЯК НАПРЯМ ПІДГОТОВКИ СУЧАСНИХ ПРАВООХОРОНЦІВ В УКРАЇНІ

В системі підготовки правоохоронних кадрів отримання нових знань у вищих закладах освіти відбувається за навчальними планами, які орієнтуються на потреби суспільства і повинні надавати сучасні знання з охорони правопорядку і запобігання злочинності в усіх сферах суспільства, зокрема у фінансових відносинах. Боротьба з фінансовими злочинами, порушеннями бюджетного законодавства, незаконним обігом фінансових ресурсів, «тіньовою економікою» має вкрай важливе значення для ефективного функціонування публічних фінансів та економічної безпеки в цілому.

Кабінет Міністрів України 22.03.2017 схвалив законопроект про створення нової фіскальної служби – Служби фінансових розслідувань (СФР), діяльність якої спрямовується на боротьбу з фінансовими порушеннями. Завданням створення СФР, або як зазначається в документах «фінансової поліції», є розслідування злочинів проти державних інтересів в економічній, фінансовій та податковій сферах, а також зміна силового підходу на аналітичний [1].

З цих позицій у навчальних закладах, які готують кадри для правоохоронної діяльності вкрай актуальним є питання про фінансово-правову підготовку, зокрема про вивчення дисципліни «Правове регулювання фінансового контролю». За допомогою фінансового контролю, як визначав видатний фахівець фінансово-правової науки Л. К. Воронова забезпечується законність у фінансовій та господарській діяльності і він є одним із засобів попередження безгосподарності, виявлення фактів зловживань та марнотратства [2, с. 82].

Фінансовий контроль, як предмет правового регулювання досліджується у працях фахівців фінансово-правової науки. Фундаментальне дослідження правових основ фінансового контролю проведено Л. А. Савченко, яка визначає, що до об'єкту фінансового контролю належить фінансова та пов'язана з нею господарська діяльність, підконтрольних суб'єктів, стан їх внутрішнього контролю, на яку спрямовується дії контролюючих суб'єктів чи суб'єктів, що здійснюють фінансовий контроль, публічні фінанси, майно, що належить державі, чи органам місцевого самоврядування [3, с. 51]. Вчений розрізняє види фінансового контролю за суб'єктами, об'єктами та предметом контролю і визначає публічний фінансовий контроль, як діяльність уповноважених суб'єктів, що спрямована на забезпечення законності, обґрунтованості під час формування публічних фондів коштів [3, с. 44]. Функції та завдання публічного фінансового контролю аналізується С. О. Ніщимою, яка зазначає, що «публічний фінансовий контроль дає змогу виявляти помилки, допущені у процесі, як публічної фінансової діяльності, так і в діяльності суб'єктів господарювання, робота яких повністю або частково пов'язана з діяльністю органів публічної влади» [4, с. 51].

У чинному фінансовому законодавстві державний фінансовий контроль розглядається, як повноваження органу державного фінансового контролю по перевірці діяльності суб'єктів